

VOORONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet wijzigt het decreet van 18 juli 2003 met het oog op de organisatie van de uitrol en het beheer van digitale watermeters in Vlaanderen, alsook van het beheer en de verwerking van de data die in het kader van de verdere digitalisering en de uitrol verzameld worden. In tweede orde regelt dit ontwerp van decreet eveneens het beheer en de verwerking van de overige data die in het kader van de in dit ontwerpdecreet omschreven activiteiten verzameld worden.

Uitrol van de digitale watermeter

Vooreerst voegt dit ontwerp van decreet de verplichting toe voor de exploitanten om, uiterlijk tegen 2030, overal waar dit technisch mogelijk is aftakkingen uit te rusten met een digitale watermeter. Dit ontwerp van decreet bepaalt hierbij onder meer de minimale functionaliteiten waarover elke digitale watermeter moet beschikken. Deze minimale functionaliteiten betreffen onder meer het registreren van het verbruik, het verwittigen van de abonnee bij vermoeden van een lek en het detecteren van terugstroom vanuit het huishoudelijk leidingnet naar het openbare waterdistributienetwerk.

Het ontwerp van decreet bepaalt dat de exploitanten, in het belang van de abonnee voor de invulling van deze nieuwe verplichtingen betreffende digitale watermeters, maximaal afstemmen met de distributienetbeheerder voor elektriciteit en gas, aangeduid voor het desbetreffende gebied.

Verder krijgt de Vlaamse Regering met dit ontwerp van decreet het mandaat nadere regels op te leggen omtrent de timing en de prioritering voor de plaatsing en de financiering van een digitale watermeter, en met betrekking tot de functionaliteiten van de digitale watermeter.

Gegevensverwerking en gegevensbeheer

Dit ontwerp van decreet bepaalt ook de verantwoordelijkheden en taken van de exploitanten met betrekking tot het beheren, verwerken, beveiligen en bewaren, en met betrekking tot de waarachtigheid en nauwkeurigheid, van de technische gegevens, de relationele gegevens en de meetgegevens afkomstig uit de activiteiten in het kader van de uitrol van de digitale watermeter en de overige in de dit ontwerpdecreet aangehaalde activiteiten, waarbij het ontwerp van decreet limitatief opsomt voor welke doeleinden de verwerking en het beheer geoorloofd zijn.

Het ontwerp van decreet bepaalt hierbij eveneens de taken en verantwoordelijkheden van de overheden, instellingen en rechtspersonen omtrent de gegevens waartoe zij via de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk toegang hebben.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Dit ontwerp van decreet heeft een tweeledige doelstelling: enerzijds de organisatie van de uitrol en het beheer van digitale watermeters in Vlaanderen, anderzijds de organisatie van het beheer en de verwerking van de gegevens die in het kader van de in het decreet opgenomen activiteiten verzameld worden.
2. De uitrol en het beheer van de digitale watermeter komt tegemoet aan het Zevende Milieuactieprogramma, het algemeen milieuactieprogramma voor de Europese Unie voor de periode tot en met 2020, dat er in het bijzonder naar gestreefd moet worden om te evolueren naar een efficiënter gebruik van onze watervoorraden. Er is ook aansluiting bij de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water (EU) 2000/60 en de Drinkwaterrichtlijn (EU) 98/83.
3. De verplichtingen inzake de organisatie van het beheer en de verwerking van gegevens zijn vervat in Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).
4. Het Vlaams Regeerakkoord (2019-2024) schrijft expliciet voor om op basis van de lopende proefprojecten een slimme watermeter uit te rollen.

We leggen de nadruk op waterbesparing, slim watergebruik, het sluiten van waterkringlopen en op gebruik van alternatieve waterbronnen. We voorzien actieve begeleiding en ondersteuning van bedrijven; voor burgers krijgen de drinkwaterbedrijven daar een centrale rol in met resultaatsverbintenissen. Op basis van de lopende proefprojecten rollen we een slimme watermeter uit die ook aan lekdetectie doet en zich automatisch in veiligheid kan stellen om grote lekken te vermijden; daarbij streven we naar maximale afstemming met de slimme energiemeters.

5. De beleidsnota Omgeving (2019-2024) herhaalt deze opdracht en kadert deze in OD 3. Opvolgen betaalbaarheid van de waterfactuur.

We helpen burgers hun waterfactuur te verlagen door hen te stimuleren en te helpen om water te besparen. We geven de drinkwaterbedrijven daar een centrale rol in met resultaatverbintenissen. Op basis van de lopende proefprojecten rollen we een slimme watermeter uit die ook aan lekdetectie doet en zich automatisch in veiligheid kan stellen om grote lekken te vermijden. Hierbij streven we naar maximale afstemming met de digitale energiemeters.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

6. Drinkwater is een schaars goed. Onder invloed van de klimaatopwarming en de toegenomen frequentie en duur van periodes van droogte die door de klimaatverandering verwacht worden, komen onze watervoorraden onder een verhoogde druk te staan en stijgt de watervraag. Hierdoor is het meer dan ooit nodig om rationeel met drinkwater om te springen.
7. Ook voor de betaalbaarheid van de waterfactuur is spaarzaamheid belangrijk. Zowel voor huishoudelijke als niet-huishoudelijke abonnees geldt dat de integrale waterfactuur onnodig hoog wordt indien de abonnee niet tijdig detecteert of er een waterlek is. Uit het rapport 'statistieken algemeen waterverkoopreglement', dat de VMM jaarlijks publiceert, blijkt dat in 2019 4.062 abonnees (3.618 abonnees zonder ondernemingsnummer en 444 abonnees met ondernemingsnummer) een aanvraag tot minnelijke schikking voor abnormaal hoog verbruik hebben ingediend, waarmee voor abonnees met een abnormaal hoog verbruik als gevolg van een verborgen lek een deel van de waterfactuur kwijtgescholden wordt.
8. Naast de beschikbaarheid en betaalbaarheid is ook de kwaliteit van drinkwater van groot belang. Om die kwaliteit te kunnen garanderen is het noodzakelijk om terugstroom te vermijden van mogelijk vervuild water uit de binneninstallatie of installatie voor tweedecircuitwater naar het openbaar waterdistributienetwerk. Bij dergelijke terugstroom bestaat immers het risico dat de waterkwaliteit in aanzienlijke delen van het net in het gedrang komt. In de periode 2016-2019 deden zich in totaal zo'n 20 calamiteiten voor waarbij in totaal 20.802 abonnees geïmpacteerd werden.
9. Een analoge watermeter beschikt uitsluitend over de mogelijkheid om een verbruikt volume water op mechanische wijze te registreren. Een analoge watermeter beschikt niet over de noodzakelijke functionaliteiten die alarmen bij hetzij een vermoeden van een lek of abnormaal hoog verbruik, hetzij terugstroom, mogelijk maken.
10. De datastromen die een digitale watermeter met zich meebrengt moeten, net als alle andere datastromen die in het kader van dit decreet ontstaan, conform de regelgeving beheerd en verwerkt worden.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

11. Net zoals dit het geval is bij andere sectoren neemt de digitalisering ook in de watersector toe. Door de inzet van innovatieve technieken is het mogelijk geworden dat de exploitant van het openbaar waterdistributienetwerk van op afstand de waterlevering aan zijn abonnee kan opvolgen. In de praktijk komt het erop neer dat de aftakking op het openbaar waterdistributienetwerk wordt uitgerust met een digitale watermeter, met sensoren, etc.. Artikel 4 biedt de exploitant een rechtsgrond om de aftakking uit te rusten met onderdelen die een aantal relevante functionaliteiten in het kader van deze digitalisering mogelijk maken.

De uitrol van een digitale watermeter maakt het ook mogelijk om bij te dragen aan een ruimere waaier van doelstellingen dan louter digitalisering, zoals bijvoorbeeld:

- het stimuleren van duurzaam watergebruik door de klant meer inzicht te geven in het eigen verbruik;
- een duurzamer beheer van de waterbronnen door het terugdringen van het “non-revenue water” of netverliezen door correctere bemetering;
- een correctere facturatie door geautomatiseerde meterstanddoorgave zowel in het belang van de klant als naar de exploitant toe;
- een betere bewaking van de continue kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie door real-time alarmen, bv. bij terugstroming;
- administratieve vereenvoudiging en ontzorging voor de klant, onder meer:
 - o de opvolging van het waterverbruik en in het geval van abnormaal hoog verbruik en/of lekverlies;
 - o vereenvoudigde overnameprocedure/opzegprocedure;
- Efficiëntieverhoging van processen bij de exploitanten door een snellere en preciezere informatiedoorstroming.

De digitale watermeter ondersteunt dus uiteenlopende doelstellingen naast de al bestaande instrumenten (het kader voor de gebruiksbepalingen, het geheel aan maatregelen uitgewerkt in het algemeen waterverkoopreglement, de kwaliteitsmonitoring aan de kraan, ...). Op langere termijn vormt de digitale watermeter een instrument dat ingezet kan worden in flankerende beleidsinitiatieven zoals bv. het strategisch plan waterbevoorrading.

12. Een digitale watermeter is één van de onderdelen die in het kader van de digitalisering binnen de watersector in de aftakking geplaatst kan worden en kan uitgerust worden met de functionaliteiten noodzakelijk voor een betere opvolging van het waterverbruik, een tijdige detectie van lekverliezen en de preventie van terugstroming.

Drie exploitanten namen reeds zelf het initiatief om - na positieve proefprojecten - de digitale watermeter uit te rollen. Het betreft Water-link, IWVA en AGSO Knokke-Heist. Ondertussen hebben ook de overige exploitanten proefprojecten opgestart. Rekening houdende met de voordelen van een digitale watermeter en de wenselijkheid om de dienstverlening t.a.v. de abonnee maximaal te harmoniseren, is een decretaal kader voor de uitrol van de digitale watermeter op Vlaams niveau wenselijk.

Zowel een bepaling rond de uiterste timing waarop alle aftakkingen moeten voorzien zijn van een digitale watermeter als bepalingen omtrent noodzakelijke functionaliteiten waaraan de digitale watermeters in Vlaanderen moeten voldoen, worden dan ook opgenomen.

Deze functionaliteiten zijn:

- 1° kan het volume van het geleverde water meten en registreren;
- 2° kan op afstand in één of twee richtingen communiceren met de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk;
- 3° maakt het mogelijk de abonnee en de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk te verwittigen bij een vermoeden van een lek in het huishoudelijk leidingnet;
- 4° maakt het mogelijk de abonnee en de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk te verwittigen bij een vermoeden van een breuk in het huishoudelijk leidingnet;

5° het detecteren van een terugstroom vanuit het huishoudelijk leidingnet ten gevolge van een niet of slecht werkende terugslagklep en het verwittigen van de abonnee en/of de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk daarvan.

Deze functionaliteiten worden met dit ontwerp van decreet verplicht omdat ze onontbeerlijk zijn voor het realiseren van de hierboven beschreven doelstellingen: de opvolging van het geleverde water, het detecteren van lekken, breuken en terugstroom, en het communiceren hierover met de exploitant en/of abonnee.

Het op afstand instellen van het debiet en het op afstand verlenen en onderbreken van de toegang tot het openbaar waterdistributienetwerk worden hier niét opgenomen als noodzakelijke functionaliteiten.

Dit omdat er is gekozen voor een flexibele benadering die de exploitanten toelaat zelf, vanuit kosten-baten oogpunt, te beslissen een aftakking al dan niet met deze functionaliteiten uit te rusten.

Conform de verplichte functionaliteiten van de digitale meter zal de abonnee steeds gealarmeerd worden bij het vermoeden van lekken of breuken in zijn binneninstallatie. De abonnee wordt via deze weg gesensibiliseerd om actie te ondernemen waarbij in eerste instantie opgeroepen wordt om te verifiëren of er effectief sprake is van een lek. Een plots hoger verbruik is niet steeds het gevolg van een lek of een breuk, en het automatisch begrenzen of afsluiten van de watertoevoer kan dan ook ongewenst zijn.

13. Het nieuw “Hoofdstuk VII. Beheer en verwerking van gegevens” in het ontwerp van decreet bepaalt de verantwoordelijkheden en taken van de exploitanten met betrekking tot de in het ontwerp vastgelegde gegevens.

Die taken en verantwoordelijkheden hebben ruim gesteld betrekking op:

- beheren, verwerken, beveiligen en bewaren,-
- waarachtigheid en nauwkeurigheid,

van de technische gegevens, de relationele gegevens en de meetgegevens afkomstig uit de activiteiten in het kader van de uitrol van de digitale meter alsook van de overige in de dit ontwerpdecreet aangehaalde activiteiten. Het ontwerp van decreet somt limitatief op voor welke doeleinden de verwerking en het beheer geoorloofd zijn.

Het ontwerp van decreet verschaft zodoende een wettelijke grondslag in de zin van artikel 6 (1) (c) van de algemene verordening gegevensbescherming (“de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust”) voor de verwerking van persoonsgegevens door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk.

Het ontwerp van decreet brengt de gegevensbescherming inzake de in het kader van dit decreet verzamelde persoonsgegevens hiermee op het noodzakelijke niveau, conform de algemene verordening gegevensbescherming.

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

14. Het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten leggen een focus op kwetsbare doelgroepen o.a. via het sociaal tarief en de sociale openbare dienstverplichtingen. De met dit ontwerp van

decreet voorziene uitrol van digitale watermeters deelt deze focus. De voordelen die de digitale watermeter biedt onder meer op het vlak van duurzaam waterverbruik, het voorkomen van lekverlies en waterschade, het voorkomen van potentieel erg hoge facturen die van een abnormaal hoog waterverbruik het gevolg kunnen zijn, gelden bij uitstek voor mensen in armoede. Ook op het vlak van administratieve opvolging van de waterlevering biedt de digitale watermeter voordelen zoals bv. via de automatische meterstandopname, het tussentijds kunnen aanrekenen van het reële verbruik, etc.

15. De exploitant krijgt via dit ontwerp van decreet een duidelijke rechtsgrond om de aftakking uit te rusten met onderdelen waardoor een opvolging van zowel het verbruik van de abonnee als van de kwaliteit van het geleverde water, vergemakkelijkt wordt en problemen (lekken, kwaliteitsproblemen) sneller o.a. in het belang van de abonnee en de gebruikers kunnen worden aangepakt. De functionaliteiten die specifiek aan de digitale watermeter worden opgelegd, zullen dan ook positief bijdragen aan de dienstverlening en het serviceniveau verhogen. Zowel de digitale watermeter als bijkomende functionaliteiten van de aftakking breiden het instrumentarium van de exploitant voor het beheer en de sturing van het openbaar waterdistributienetwerk uit en verhogen de responscapaciteit van de exploitant bij calamiteiten (leidingbreuken, bezoedelingen van het net ,etc.) en de aanpak van lekverliezen. Beide zorgen indirect voor een maatschappelijk voordeel.
16. Het ontwerp van decreet voorziet in een duidelijk kader voor het beheer en de verwerking van alle persoonsgegevens waarover een exploitant van het openbaar waterdistributienetwerk beschikt. Het verzekert dat de verwerking en het beheer van persoonsgegevens gebeurt in lijn met de algemene verordening gegevensbescherming en zorgt dus voor een betere bescherming van de privacy van de abonnees en overige gebruikers.

Budgettaire impact

17. Het ontwerp van decreet heeft geen impact op de begroting van de Vlaamse overheid. De organisatie van het openbaar waterdistributienetwerk is volledig kostendekkend waarbij de kosten gecompenseerd worden van de abonnee via het drinkwatertarief en een aantal éénmalige tarieven waarmee specifieke kosten doorgerekend worden aan de abonnee. De regulering van het drinkwatertarief is nader vastgelegd in artikel 2.5.2.3.2. van het decreet van 18 juli 2003 en het er uitvoering aan gevende besluit van de Vlaamse Regering houdende tariefregulering van de integrale drinkwaterfactuur van 5 februari 2016.

Voor de uitrol van de digitale watermeter werd een business-case voor de totaliteit van de sector opgesteld die de uitrol van de meters evalueert. Daarin werd de financiële impact bekeken voor de verplichte uitrol tegen 2030. De conclusie is dat de kost neerkomt op 0,56 euro per meter per jaar. De verwachte maatschappelijke baten, die aansluiten bij de reeds vermelde doelstellingen, zijn moeilijk financieel kwantificeerbaar en werden daarom niet in rekening genomen. De volledige becijfering is raadpleegbaar online via de website van de waterbedrijven en van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Aan de Vlaamse Regering wordt het mandaat gegeven om over de financiering van de uitrol van de digitale watermeter nadere regels vast te leggen.

Bestuurlijke impact

18. Het ontwerp van decreet heeft geen bestuurlijke impact.

Implementatie

19. De uitrol van de digitale watermeters wordt met dit ontwerp van decreet de verantwoordelijkheid van de exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk. Voor zover technisch mogelijk plaatsen de exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk uiterlijk op 31 december 2030 een digitale watermeter in alle aftakkingen. Er wordt verwacht dat uiterlijk in 2024 alle exploitanten kunnen starten met de structurele uitrol van de digitale watermeter.

Met dit ontwerp van decreet wordt aan de exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk eveneens opgedragen maximaal af te stemmen met de distributienetbeheerder voor elektriciteit en gas, aangeduid voor het desbetreffende gebied. Minstens zal de exploitant tegen uiterlijk 2023 onderzoeken hoe de datacommunicatie van de meetgegevens en technische gegevens afkomstig van een digitale watermeter kan gekoppeld worden met de datacommunicatie van de meetgegevens en technische gegevens afkomstig van de digitale energiemeter, zoals omschreven in het Energiedecreet.

De Vlaamse Regering kan op basis van voorliggend ontwerp van decreet nadere regels over de timing en de prioritering voor de plaatsing, de financiering van de digitale watermeter en nadere regels met betrekking tot de functionaliteiten van de digitale watermeter vastleggen of deze aanvullen.

20. Met de toevoeging van een nieuw "Hoofdstuk VII. Beheer en verwerking van gegevens" worden met dit ontwerp van decreet de verantwoordelijkheden en taken van de exploitanten bepaald met betrekking tot het beheren, verwerken, beveiligen en bewaren, en met betrekking tot de waarachtigheid en nauwkeurigheid, van de technische gegevens, de relationele gegevens en de meetgegevens afkomstig uit de activiteiten in het kader van de uitrol van de digitale meter alsook van de overige in de dit ontwerpdecreet aangehaalde activiteiten, waarbij het ontwerp van decreet limitatief opsomt voor welke doeleinden de verwerking en het beheer geoorloofd zijn.

Het ontwerp van decreet bepaalt naast de taken en verantwoordelijkheden van de exploitanten eveneens de taken en verantwoordelijkheden van de overheden, instellingen en rechtspersonen omtrent de gegevens waartoe zij via de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk toegang hebben.

C. Totstandkomingsprocedure

21. Strategische Adviesraden

SERV en MINA

Op 30 november 2020 brachten SERV en MINA een gezamenlijk advies uit over het ontwerp van decreet. De centrale bemerkingen in het advies hebben betrekking op de volgende elementen:

- De keuze voor de digitale meter en de afweging van alternatieve beleidsinitiatieven die dezelfde doelen moeten ondersteunen.
- De onderbouwing van de uitrol van de digitale watermeter en de daaraan verbonden kosten en baten.
- De gevolgen van de arresten van het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de digitale energiemeters.

Alternatieven voor de digitale watermeter

De doelstellingen die beoogd worden met de digitale watermeter waren al aanwezig in de memorie. De verwachte voordelen (de opvolging van het geleverde water, het detecteren van lekken, breuken en terugstroom, en het communiceren hierover met de exploitant en/of abonnee) maken dat de digitale watermeter een kostefficiënte keuze is om de vermelde doelstellingen na te streven (zie ook hieronder bij onderbouwing van de uitrol).

Onderbouwing van de uitrol

Naar aanleiding van de verwerking van het advies werden de waterbedrijven verzocht om bijkomend een publiek raadpleegbare business-case op te maken voor de totaliteit van de sector en die te ontsluiten.

De business-case wordt zowel door de sector als door de Vlaamse Milieumaatschappij publiek beschikbaar gesteld via hun respectievelijke websites. De business-case evalueert de financiële impact van de uitrol en geeft een inschatting van de kwalitatieve baten voor de klant. De financiële analyse toont een beperkte negatieve balans van 0,56 euro per meter per jaar. De voorheen aangehaalde maatschappelijke baten worden terug onderschreven in de business case, maar zijn vaak moeilijk financieel kwantificeerbaar. Daarom werden de maatschappelijke baten niet opgenomen in de business-case.

Op basis van de business-case en de daarin opgenomen analyses wordt de uitrol in het ontwerp van decreet behouden.

De gevolgen van de arresten van het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de digitale energiemeters

De adviesraden merken op dat er uitzonderingsmodaliteiten moeten opgenomen worden wanneer er redenen bestaan die de weigering van de plaatsing van de digitale meter verantwoordt zoals aangehaald door het Grondwettelijk Hof wanneer er weigering is omwille van stralingsgevoeligheid.

Het arrest dat het Grondwettelijk Hof in het kader van de digitale elektriciteitsmeters heeft geveld, is niet zomaar 1-op-1 overdraagbaar op de situatie van de digitale watermeter.

In dit arrest schrijft het Grondwettelijk Hof:

“De mogelijke blootstelling aan elektromagnetische straling kan voor de categorie van personen die daardoor een gezondheidsrisico lopen een aanzienlijke achteruitgang betekenen van het bestaande beschermingsniveau inzake een gezond leefmilieu. Voor personen die gevoelig zijn aan elektromagnetische velden kan het noodzakelijk zijn om de blootstelling daaraan reeds bij aanvang zoveel mogelijk te beperken.”

Wat betreft digitale watermeters is een bedrade oplossing vandaag niet verkrijgbaar mede gelet op de internationale standaarden rond de dichtheidseisen voor watermeters. Dat betekent dat er momenteel geen alternatief bestaat voor de draadloze communicatie van de watermeter. Het

enige alternatief voor de digitale watermeter zou dus een watermeter zonder communicatie, of een klassieke analoge watermeter zijn.

Wat betreft het aspect straling is de situatie bij de digitale energiemeter en de digitale watermeter niet te vergelijken. De straling die uitgaat van de watermeter en die gebruik maakt van bv. SIGFOX technologie is immers vele malen lager dan bij energie. Uit een studie van KUL 'De bijdrage van "Slimme Watermeters" tot het algehele elektromagnetische stralingsniveau' blijkt bovendien dat de bijdrage van de straling vanuit de digitale watermeter t.o.v. de straling afkomstig van GSM en Wifi te verwaarlozen is.

Het plaatsen van een dergelijke watermeter zonder communicatiemogelijkheden houdt risico's in die het individuele risico van "de persoon die mogelijk wordt blootgesteld aan elektromagnetische straling" overstijgt.

De digitale watermeter detecteert niet enkel terugstroom van (mogelijks vervuild) water in het leidingnet, maar communiceert die terugstroom ook.

Dergelijke vervuilingen zijn in het verleden al meermaals voorgekomen (tot 5 incidenten per jaar), met een potentiële impact op de gezondheid van grotere groepen mensen: een straat, een wijk, of eventueel nog grotere gebieden. De snelheid waarmee deze bron van vervuiling kan gedetecteerd en gelokaliseerd worden, bepaalt of er een risico is voor de volksgezondheid en zo ja, hoe groot dit risico is.

Omdat er aan de digitale watermeter een aspect van volksgezondheid op maatschappelijke schaal is verbonden, kan de redenering die gebruikt is voor de elektriciteitsmeter (die kijkt naar het gezondheidsrisico van 1 persoon) niet zomaar toegepast worden op de digitale watermeter.

Om bovenstaande redenen wordt dan ook niet voorzien in een uitzondering op de plaatsing van een digitale watermeter.

Aanbevelingen en aandachtspunten

Wat betreft de aanbevelingen en aandachtspunten die in het advies geformuleerd zijn, gaat het eerder om aspecten die vorm moeten krijgen in uitvoeringsregelgeving. De opmerkingen worden dan ook ter harte genomen, maar geven geen aanleiding tot aanpassingen aan het ontwerp.

Vlaamse Toezichtcommissie

Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie VTC nr. 2020/52 werd uitgebracht op 17 november 2020. Het advies concludeerde dat het ontwerp voldoende waarborgen kan bieden voor de bescherming van persoonsgegevens van de betrokkenen, mits een aantal bijkomende elementen worden toegevoegd.

Het ontwerp werd aangepast aan de opmerkingen van de VTC waarbij de tekst verduidelijkt en aangevuld werd met betrekking tot:

- rechtsgronden waar nodig;
- een aantal begrippen (betrokkenen en ontvangers van gegevens);
- doelstelling van de verwerking van gegevens;
- het kader voor fraudebestrijding;
- de categorieën gegevens die verwerkt worden in het kader van de activiteiten van de drinkwaterexploitanten (niet beperkt tot de gegevens van de digitale watermeter);
- een algemene bepaling inzake bewaartermijn.

De VTC merkt terecht op dat een gegevensbeschermingsimpactanalyse moet worden ontwikkeld. De exploitanten krijgen de opdracht om een dergelijke analyse voor alle in het decreet betrokken aspecten verder te ontwikkelen voor zover die analyse nog niet zou gebeurd zijn in uitvoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Dit valt binnen de verplichtingen van de exploitanten als verwerker van persoonsgegevens.

22. Advies nr. 70.646/1 van de Raad van State, Afdeling Wetgeving

1° Vormvereisten

Punctualiteit van de adviesaanvraag

De Raad haalt in zijn advies aan dat er enige tijd verstreken is tussen de initiële adviezen die ingewonnen werd naar aanleiding van de eerste principiële goedkeuring en de vraag tot advies aan haar. De auditeur raadpleegde hierover ook de betrokken administratie om te informeren waarom er een aanzienlijke periode zat tussen de adviesaanvragen. Mede op basis van de aangeleverde informatie besluit de Raad dat de eerder uitgebrachte adviezen hun actualiteit niet verloren zouden hebben. Te meer gezien het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie aanleiding gaf tot verder overleg.

Bevoegdheid van de Gegevensbeschermingsautoriteit

In eerder adviezen haalt de Raad van State aan dat artikel 36, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) voorziet, gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 ervan, in een verplichting om de toezichhoudende autoriteit, bedoeld in de wet van 3 december 2017 'tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit', te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking.

Inmiddels werd bij artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens opgericht. De Vlaamse toezichtcommissie (VTC) is een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid en is als toezichhoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 36, lid 4, van de AVG verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van de AVG door de instanties. Ingevolge artikel 51, lid 1, van de AVG kan immers elke lidstaat één of meer onafhankelijke overheidsinstanties, verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van deze verordening, oprichten.

Sinds de bekendmaking van de aanstelling van de leden van de VTC door de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad d.d. 29 maart 2019, is de VTC ingevolge artikel 10/4, §1, van voornoemd decreet bevoegd om hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering adviezen te verstrekken omtrent elke aangelegenheid met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens. Er moet aldus worden vastgesteld dat er in dit geval een advies is waarbij het ontwerp is getoetst aan de AVG.

2° Onderzoek van de tekst

Artikel 4: digitale watermeter

De Raad gaat in op de delegatie aan de Vlaamse Regering om "nadere regels te bepalen voor de opbouw, de onderdelen, de functionaliteiten en de financiering van de aftakking" en vestigt de aandacht op het feit dat als het zou gaan om een belasting de bepaling niet in lijn is met het legaliteitsbeginsel. Dit is echter niet het geval. Er wordt geen bevoegdheid aan de Vlaamse Regering toegekend om een belasting te heffen met deze bepaling.

Verder wordt bij dit artikel ingegaan op het feit dat de uitrol van digitale watermeter geen uitzondering voorziet met een andere oplossing, zoals wel het geval is bij de digitale energiemeter. Er is echter onder randnummer 21. al ingegaan op de verschillen tussen die beide meters en de redenen waarom gekozen wordt voor de uitsluitend digitale oplossing bij drinkwater.

Artikel 6 tot 13: verwerking van persoonsgegevens

Het advies op de betrokken artikels geeft aanleiding tot een behoorlijke wijziging van het ontwerp, in die zin dat het ontwerp sterk vereenvoudigd wordt. Het ontwerp werd al op "de essentiële

elementen” van verwerking van persoonsgegevens bijgewerkt naar aanleiding van het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie, maar wordt nu opnieuw door de Raad als onvoldoende aangestipt. In een aantal passages van het ontwerp wordt bovendien door de Raad opgemerkt dat er een overnamen van de AVG gedaan werd en dat de directe werking van verordeningen dit in de weg staat.

Het is niet duidelijk hoe na de verwerking van het VTC advies (in overleg met de VTC) nu opnieuw bijstellingen zouden moeten uitgewerkt worden. Daarom worden waar mogelijk bepaalde zaken uit de tekst geschrapt en op sommige punten verder uitgewerkt, al dan niet via bijkomende delegatie aan de Vlaamse Regering.

Er wordt hieronder ingegaan op die verschillende aangehaalde punten.

Artikel 6

De Raad haalt voor dit artikel in randnummers 9.1 tot 9.2.4 de essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens aan die in het decreet vastgesteld moeten worden.

Voor de categorie van verwerkte gegevens en de betrokkenen werd in de eerdere versie van het ontwerp van decreet gewerkt met een aantal definities van gegevens (technisch, relationeel, meetgegevens). Die definities werden naar aanleiding van het advies van de VTC eerder aangescherpt. In het advies van de Raad wordt echter aangehaald dat die te vaag blijven. Gezien hier niet onmiddellijk op het niveau van een decreet meer gedetailleerde bepalingen opgelijst kunnen worden, wordt er voor geopteerd om de tekst op dat punt te vereenvoudigen. De begrippen die als te vaag worden aangestipt zijn uit de tekst gehaald.

De opgelijste activiteiten waarvoor de verwerking gebeurt en de doelstellingen daaraan gekoppeld zijn voor de Raad onvoldoende aan de betrokken gegevens te koppelen. Er wordt dan ook voorgesteld om de essentie te behouden in het decreet en waar nodig dit verder uit te werken in een uitvoeringsbesluit. Het huidige besluit van 8 april 2011 van de Vlaamse Regering houdende bepalingen van rechten en plichten van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoering van de saneringsverplichting [de niet-aangesloten binneninstallatie en installaties voor tweedecircuitwater in onroerende goederen die niet aangesloten zijn of worden op het openbaar waterdistributienetwerk, en het algemeen waterverkoopreglement laat in het hoofdstuk 5. Toegang en informatie ruimte om meer gedetailleerde bepalingen verder uit te werken als dat nodig zou blijken.

Voor het begrip betrokkene werd verwezen naar de AVG. Hier werd aanvankelijk gewerkt analoog aan bepalingen die in het huidige Energiedecreet zijn opgenomen. Maar, om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Raad is het begrip uit de tekst gehaald.

Rond bewaartermijn wordt opgemerkt dat de ontworpen omschrijving onvoldoende is. Er werd al opgelegd dat die in het algemeen niet langer kan zijn dan noodzakelijk. Nu wordt voorzien dat de Vlaamse Regering dit verder moet uitwerken, waar nodig, hoe lang de termijn is voor een bepaalde verwerking.

In randnummers 10 en 11.1 wordt de overlap van bepalingen rond toestemming en minimale vereisten gegevensverwerking met de AVG bepalingen aangehaald. De betrokken bepalingen werden uit het ontwerp gehaald.

In randnummer 11.2 wordt ingegaan op de bepalingen over gebruik door derden van gegevens, voor commerciële doeleinden. Rond dat gebruik van gegevens door derden, meer bepaald voor commerciële doeleinden, met inbegrip van datamining, profilering en geautomatiseerde besluitvorming werd aan de auditeur verder verduidelijkt wat daaronder verstaan moet worden. In het advies van de Raad wordt meegegeven dat dit in de memorie beter opgenomen wordt. De aangeleverde informatie aan de auditeur werd opgenomen.

Artikel 7

Gezien er uit bestaande regelgeving (nationaal of Europees) rechten ontleend worden en dat dergelijke ontlening niet in de dit ontwerp expliciet opgenomen moet worden, lijkt het beter om deze bepaling uit het ontwerp te halen. Om te vermijden dat een de volgens de Raad te onduidelijke bepaling leidt tot interpretatieconflicten.

Artikel 9

Dit artikel voorzag dat de exploitanten voor sommige activiteiten die hun decretaal opgelegd worden een beroep kunnen doen op derden. De draagwijdte van de opname was om duidelijk te maken dat er in dat geval andere verwerkers kunnen zijn van betrokken persoonsgegevens en dat die derden dan uiteindelijk ook de toepassing van de AVG zullen moeten naleven.

De Raad haalt hier in haar advies echter aan dat er al een andere bepaling is die daarin voorziet en dat de verhouding tussen die bepalingen niet duidelijk is. Ze verwijst daarbij naar de overdracht van saneringsplicht van de exploitant.

Het is niet duidelijk hoe de Raad het conflict ziet tussen die bepalingen. Bovendien moet de AVG ook door derden nageleefd worden, zonder de bepalingen in dit ontwerp gelet op de rechtstreekse werking die de Raad zelf aanhaalt. Er wordt dan ook voorgesteld om de bepaling verder niet op te nemen om potentiële conflicten te vermijden.

Artikel 10

Dit artikel bepaalde welke overheden, instellingen of rechtspersonen toegang moet verleend worden door de exploitanten tot door hen verwerkte gegevens. De auditeur vroeg bijkomende info op bij de betrokken administratie om te verduidelijken over welke entiteiten het kan gaan. De verduidelijkingen worden meegenomen in de memorie hier.

Artikel 13

Dit artikel voorzag in een aansprakelijkheidsregeling bij inbreuken op de gestelde verplichtingen. Gezien echter een dergelijke aansprakelijkheidsregeling al voorzien werd in de AVG en daaraan rechten ontleend kunnen worden zal de bepaling geschrapt worden om onduidelijkheden en interpretatieconflicten te vermijden.

Samenvattend

In het decreet blijft enkel de essentie over en waar nodig zal verder aangevuld worden uitvoeringsbepalingen (conform Energiedecreet en Energiebesluit):

- De aanduiding van de decretaal opgelegde activiteiten waarvoor de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk gegevens verwerken;
- De doelstellingen waarvoor de gegevens verwerkt worden op basis van die activiteiten;
- Welke derden informatie kunnen overgemaakt worden en op welke wettelijke gronden;
- Er wordt voor geopteerd om het aan de Vlaamse Regering over te laten om bewaartermijnen te bepalen;

Verwerking van de adviezen in de memorie

Naar aanleiding van de adviezen van de bovenvermelde adviesraden werden in deze memorie volgende passages toegevoegd:

- Randnummer 11 werd uitgebreid met een tweede lid met doelstellingen;
- Randnummer 13 werd uitgebreid met een derde lid om de rechtsgrond in het kader van artikel 6 van de AVG weer te geven;
- Randnummer 17 tweede lid refereert aan de business case van Aquaflanders die werd uitgevoerd.

- De artikelsgewijze toelichting werd aangevuld in de toelichtingen artikel 3, artikel 6, artikel 10 en artikel 11.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

23. Dit decreet betreft een gewestaangelegenheid.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1

24. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting

Artikel 2

25. Dit artikel behoeft geen verdere toelichting

Artikel 3.

26. Dit artikel wijzigt een aantal definities en voegt ook enkele nieuwe definities in in artikel 2.1.2 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018:
- Punt 1 wijzigt de definitie van het begrip aftakking. Het betreft wijzigingen om een beter afstemming met het reeds bestaande begrippenkader te bekomen. De wijzigingen kunnen in dit opzicht beschouwd worden als technische rechtzettingen.
 - Punt 2 voegt nieuwe definities toe van:
 - o De algemene verordening gegevensbescherming: voor dit begrip wordt verwezen naar verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG ("algemene verordening gegevensbescherming" of "AVG");
 - o Een analoge watermeter: een analoge watermeter wordt hierbij gedefinieerd als een watermeter die geen digitale watermeter is;
 - o Betrokkene: voor dit begrip wordt verwezen naar de definitie van betrokkene, vermeld in artikel 4, 1) van de algemene verordening gegevensbescherming.
 - Punt 3 voegt de definitie van 'digitale watermeter' toe. Een digitale watermeter wordt hierbij gedefinieerd als een watermeter die uitgerust is met een éénrichtingscommunicatiemiddel dat ervoor zorgt dat de gegevens niet alleen lokaal, maar ook op afstand uitgelezen kunnen worden of met een tweerichtingscommunicatiemiddel dat ervoor zorgt dat de gegevens niet alleen lokaal, maar ook op afstand uitgelezen kunnen worden en die in staat is gegevens lokaal of van op afstand te ontvangen.
 - Punt 4 wijzigt het begrip 'grens tussen het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en het huishoudelijk leidingnet. De aanpassingen zijn nodig om een afstemming met de nieuwe bepalingen inzake de opbouw van de aftakking te verzekeren. Onderdelen die door de exploitant van het openbaar waterdistributienetwerk in de aftakking geplaatst worden, bv. voor debietssturing of voor de opvolging van de kwaliteit van het geleverde water, dienen deel uit te maken van het openbaar waterdistributienetwerk. Door de huidige formulering zouden deze, wanneer geplaatst na de watermeter deel uitmaken van het huishoudelijk leidingnet water onwenselijk is.
 - Punt 5 voegt de definitie van 'meetgegevens' toe. Meetgegevens worden hierbij gedefinieerd als gegevens die verkregen worden door of gebaseerd zijn op een telling of meting door middel van een watermeter.

- Punt 6 voegt de definitie van 'persoonsgegevens' toe. Persoonsgegevens worden hierbij gedefinieerd als de persoonsgegevens vermeld in artikel 4, 1) van de algemene verordening gegevensbescherming.
- Punt 7 voegt de definitie van 'relationele gegevens' toe. Relationele gegevens worden hierbij gedefinieerd als gegevens die betrekking hebben op de relatie tussen de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk en de abonnee of de betrokkene, voor zover de verwerking ervan noodzakelijk is voor de invulling van de activiteiten, doelstellingen en verplichtingen van de exploitanten vermeld in het decreet .
- Punt 8 voegt de definitie van 'technische gegevens' toe. Technische gegevens worden hierbij gedefinieerd als gegevens en specificaties van technische aard die geen meetgegevens of relationele gegevens zijn, voor zover de verwerking ervan noodzakelijk is voor invulling van de activiteiten, doelstellingen en verplichtingen vermeld in dit decreet;
- Punt 9 voegt definities toe van:
 - o Verwerker: voor dit begrip wordt verwezen naar de definitie van verwerker, vermeld in artikel 4, 8) van de algemene verordening gegevensbescherming;
 - o Verwerkingsverantwoordelijke: voor dit begrip wordt verwezen naar de definitie van verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7) van de algemene verordening gegevensbescherming.
- Punt 10 verruimt de huidige definitie van een 'watermeter' zodat zowel analoge als digitale watermeters onder de algemene definitie van een watermeter vallen.

Artikel 4

27. Dit artikel voegt twee paragrafen toe aan artikel 2.2.2 van hetzelfde decreet.
28. Punt 1 voegt een paragraaf 1/1 in, waarmee aan de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk de mogelijkheid gegeven wordt zelf te beslissen met welke functionaliteiten de aftakking uitgerust wordt. Mogelijke functionaliteiten zijn:
- a. het op afstand opvolgen van het waterverbruik en het verwittigen van de abonnee en/of de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk bij afwijkend waterverbruik of terugstroom vanuit de binneninstallatie;
 - b. het op afstand opvolgen en instellen van het debiet en het op afstand verlenen en onderbreken van de toegang tot het openbaar waterdistributienetwerk;
 - c. het meten van de omgevingstemperatuur op de plaats waar de watermeter zich bevindt en het verwittigen van de abonnee en/of de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk bij het bestaan van een risico op bevriezing van de leidingen;
 - d. het toezicht houden op de kwaliteit van het geleverde drinkwater;
 - e. het meten van de druk van het drinkwater op het afleverpunt.

Met deze bepaling wordt beoogd om aan de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk voldoende flexibiliteit te gunnen inzake de keuze van functionaliteiten, zodat de dienstverlening afgestemd kan worden op de karakteristieken van de aftakking, zowel als op de behoeften van de abonnee.

In hetzelfde punt wordt bepaald dat de functionaliteiten van de onderdelen van de aftakking verplicht zijn te aanvaarden door de abonnee. Er is met andere woorden voor gekozen de keuze van de functionaliteiten bij de exploitant te leggen, niet bij de abonnee. Dit is van belang om de effectiviteit van investering te verzekeren. In geval van de digitale watermeter is het bv. van belang dat alle abonnees effectief aanvaarden dat meterstanden automatisch worden uitgelezen.

De abonnee draagt echter de kosten voor de plaatsing van een aftakking. Het is daarom van belang dat de exploitant, gemotiveerd vanuit de operationele taakstelling inzake waterlevering, een keuze maakt voor de opbouw van de aftakking.

In hetzelfde punt wordt daarom aan de Vlaamse Regering het mandaat gegeven nadere regels te bepalen met betrekking tot de aftakking. Het betreft nadere regels over de opbouw, de onderdelen en de functionaliteiten van de aftakking als ook nadere regels over de kostenaanrekening aan de klant .

29. Punt 2 voegt een paragraaf 2/1 in, waarmee 31 december 2030 wordt aangeduid als de uiterlijke datum waarop de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk digitale watermeters geplaatst moeten hebben in alle aftakkingen waar het technisch mogelijk is.

In hetzelfde punt worden de minimale functionaliteiten van de digitale watermeter bepaald. Dit zijn met andere woorden de functionaliteiten waarmee iedere aftakking uitgerust moet worden. Deze functionaliteiten zijn:

- het meten en registreren van het volume van het geleverde water en het ter beschikking stellen van de meetdate aan de abonnee
- het op afstand in één of twee richtingen communiceren met de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk;
- het verwittigen van de abonnee en de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk bij een vermoeden van een lek in het huishoudelijk leidingnet;
- het verwittigen van de abonnee en de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk bij een vermoeden van een breuk in het huishoudelijk leidingnet;
- het detecteren van een terugstroom vanuit het huishoudelijk leidingnet ten gevolge van een niet of slecht werkende terugslagklep en het verwittigen van de abonnee en/of de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk.

Aan de Vlaamse Regering wordt het mandaat gegeven nadere regels te bepalen omtrent de timing en de prioritering voor de plaatsing en de financiering van een digitale watermeter en nadere regels met betrekking tot de functionaliteiten van de digitale watermeter vastleggen of deze aan te vullen. Dit mandaat is wenselijk om flexibel te kunnen inspelen op de technologische ontwikkelingen, opportuniteiten op vlak van synergie vlot te kunnen benutten en tevens te kunnen beslissen over een eventuele versnelde uitrol van de digitale watermeter.

In hetzelfde punt wordt aan de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk de opdracht gegeven de invulling van zijn verplichtingen onder deze paragraaf maximaal af te stemmen met de distributienetbeheerder voor elektriciteit en gas, aangeduid voor het desbetreffende gebied. Minstens zal de exploitant tegen uiterlijk 31/12/2023 moeten onderzoeken hoe de datacommunicatie van de meetgegevens en technische gegevens afkomstig van een digitale watermeter kan gekoppeld worden met de datacommunicatie van de meetgegevens en technische gegevens afkomstig van de digitale energiemeter, zoals omschreven in Titel IV, hoofdstuk I, afdeling IX, artikel 4.1.22/2 tot artikel 4.1.22/13 van het Energiedecreet. Deze opdracht is gekoppeld aan de recente beslissing omtrent de versnelde uitrol van de digitale energiemeter.

30. Dit artikel voegt aan titel II van hetzelfde decreet een hoofdstuk 'Hoofdstuk VII. Beheer en verwerking van gegevens' toe.

Met de toevoeging van dit hoofdstuk beoogt dit ontwerp van decreet om de datastromen die het gevolg zijn van zowel de met dit wijzigingsdecreet tot stand gebrachte activiteiten als de in het kader van het te wijzigen decreet reeds bestaande activiteiten in lijn te brengen met de verplichtingen inzake de organisatie van het beheer en de verwerking van gegevens die zijn vervat in *Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (algemene verordening gegevensbescherming). Door uitvoering te geven aan de verplichtingen die voortvloeien uit dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten beschikt de exploitant inderdaad over verschillende persoonsgegevens. Het is aangewezen om nadere regels voor de verwerking en beheer van de totaliteit aan persoonsgegevens vast te leggen.

Artikel 6

31. Dit artikel voegt aan het nieuwe 'hoofdstuk VII. Beheer en verwerking van gegevens', titel II van hetzelfde decreet, een artikel 2.7.1 toe.

Het artikel 2.7.1, §1 bepaalt dat de exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk instaan voor het beheren, verwerken, beveiligen en bewaren, en voor de waarachtigheid en nauwkeurigheid van de technische gegevens, de relationele gegevens en de meetgegevens afkomstig uit volgende activiteiten:

- de opvang, behandeling en afvoer van tweedecircuitwater en het leidingnet voor tweedecircuitwater en de inspectie van deze leidingnetten en systemen, vermeld in artikel 2.2.1 van hetzelfde decreet;
- de controles van het water aan de kranen, die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie door de gebruiker van het huishoudelijk leidingnet, van de aftakking, van de watermeter en van de aansluiting, vermeld in artikel 2.4.1, §1 van hetzelfde decreet;
- de inventarisatie-, controle- en onderhoudstaken bij de gebruikers van de diensten van de exploitanten met betrekking tot de opvang, het gebruik, de afvoer en de zuivering van het aan de abonnees verstrekte water bestemd voor menselijke consumptie, hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en gerecupereerd afvalwater, inclusief de daarvoor aangewende infrastructuur, vermeld in artikel 2.4.1, §2 van hetzelfde decreet;
- de invulling van de saneringsplicht vermeld in artikel 2.3.5 van hetzelfde decreet;
- de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen, vermeld in artikel 2.5.1.1, §1 en §2 van hetzelfde decreet.

Met artikel 2.7.1, §1 wordt aan de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk met andere woorden de verantwoordelijkheid gegeven voor o.m. het beheer en de verwerking van alle gegevens die zij via hun klantencontacten verzamelen.

Het artikel 2.7.1, §2 somt de doeleinden waartoe de exploitanten bovenvermelde gegevens kunnen verwerken limitatief op. Deze doeleinden zijn:

- het beheer en het onderhoud van het openbaar waterdistributienetwerk;
- de bewaking van de kwaliteit van het geleverde water;
- het beheer en het onderhoud van het watermeterpark;
- de keuze van de meetinrichting;

- de validatie van de waterafname;
- de facturatie;
- de fraudebestrijding, met name de bestrijding van fraude jegens de exploitant, zoals waterdiefstal, frauduleuze verbindingen en manipulatie van de watermeter en/of de kraan, met het oogmerk de exploitant te schaden;
- het abonneebeheer;
- het vervullen van de openbare dienstverplichtingen
- het vervullen van de saneringsplicht
- het gebruiken van de gegevens voor het aanbieden van commerciële diensten, door de exploitant zelf of door derden, die niet onder de openbare dienstverplichtingen vallen, aan de abonnee of andere partijen, na hun voorafgaande toestemming. Bij het aanbieden van diensten door derden, staan zij in voor de correcte verwerking volgens de algemene verordening gegevensbescherming. Het kan daarbij gaan om datamining, profilering en geautomatiseerde besluitvorming.

De commerciële doelen waar aan gedacht wordt zijn bijvoorbeeld specifieke watercheck, loodgieterijdiensten of adviseren i.h.k.v. het circulair water (her)gebruik. Dit valt immers buiten het bestaande reglementaire kader en uitdrukkelijke toestemming is dan ook noodzakelijk. Voor die commercialisatie moet onder volgende begrippen worden verstaan:

- Datamining betekent het toepassen van een geautomatiseerde analysetechniek om informatie te genereren die patronen en voorspellingen vastleggen. Hieraan zouden de exploitanten bepaalde bijkomende diensten kunnen koppelen zoals die hierboven vermeld.
- Profilering heeft de betekenis zoals in de AVG – elke vorm van geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens waarbij aan de hand van persoonsgegevens bepaalde persoonlijke aspecten van een natuurlijke persoon worden geëvalueerd, met name met de bedoeling zijn beroepsprestaties, economische situatie, gezondheid, persoonlijke voorkeuren, interesses, betrouwbaarheid, gedrag, locatie of verplaatsingen, te analyseren of te voorspellen. Indien deze analysetechniek als doel heeft het aanbieden van bijkomende diensten of bijkomende informatie via direct marketing, dan kan dit enkel op basis van uitdrukkelijke toestemming.
- Geautomatiseerde besluitvorming heeft de betekenis zoals in de AVG – een systematische en uitgebreide beoordeling van persoonlijke aspecten van natuurlijke personen. Dewelke gebaseerd is op een geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering (zie hierboven), en waarop besluiten worden gebaseerd waaraan voor de natuurlijke persoon rechtsgevolgen verbonden zijn (bijvoorbeeld toekennen van een korting, aanbieden van een extra dienst of toepassen van een ander tarief).

De rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk voor de doeleinden opgesomd in artikel 2.7.1, §2 is artikel 6 (1) (c) van de algemene verordening gegevensbescherming (“de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust”). Er wordt overigens aan herinnerd dat de relatie tussen de exploitant en de abonnee eveneens van reglementaire aard is, aangezien zij wordt geregeld door het algemeen waterverkoopreglement (AWVR).

Er wordt opgelegd dat de Vlaamse Regering de bewaartermijnen uitwerkt waar nodig en dat die niet langer zullen zijn dan strikt noodzakelijk voor het verwezenlijken van de opgesomde doelstellingen.

Artikel 2.7.1, §3 bepaalt dat de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk instaan voor het verstrekken van de gegevens die zij verzamelen conform de in artikel 2.7.1, §1 opgesomde activiteiten.

Artikel 2.7.1, §3 bepaalt hierbij dat de exploitanten aan volgende personen of actoren gegevens kunnen verstrekken:

- de nodige gegevens aan de abonnees en de betrokkenen;
- aan overheden die ze gerechtigd zijn te ontvangen vanwege de exploitant uit hoofde van een wet, een decreet of een ordonnantie en voor de doeleinden bepaald in de betreffende wet, het betreffende decreet of de betreffende ordonnantie;
- aan instellingen en rechtspersonen die ze gerechtigd zijn te ontvangen vanwege de exploitant uit hoofde van een wet, een decreet of een ordonnantie en voor de doeleinden bepaald in de betreffende wet, het betreffende decreet of de betreffende ordonnantie;
- geanonimiseerde gegevens voor wetenschappelijk onderzoek.

De overheden' kan slaan op alle mogelijke overheden, zolang zij gerechtigd zijn de gegevens te ontvangen uit hoofde van een wet, decreet of ordonnantie, zoals vermeld in het nieuw in te voegen artikel 2.7.1, §3, eerste lid, 2°. De vereiste gerechtigdheid van de betrokken overheid, is onlosmakelijk verbonden met de status van verwerkingsverantwoordelijke. De overdracht van de gegevens in die zin impliceert immers dat de betrokken overheid ook het doel en de middelen voor de verwerking van de persoon[s]gegevens vaststelt. Het artikel legt daarom, overeenkomstig artikel 26 van de AVG, de respectievelijke verantwoordelijkheden vast, door de doeleinden te beperken tot de doeleinden bepaald door of krachtens de wet, het decreet of de ordonnantie die de betreffende overheid toegang verleent tot de betreffende gegevens.

Een aantal overheden waarvan de sector vragen [kan] doorkrijgen m.b.t. de doorgifte van gegevens zijn bijvoorbeeld:

- VMM
- Agentschap Zorg en Gezondheid
- Wonen Vlaanderen i.k.v. domiciliefraude in de sociale huur en krotbestrijding
- Gemeenten (bv LAC-werking)
- RVA
- Belastings- en douaneautoriteiten, financiële onderzoeksdiensten.

Dit artikel bepaalt verder dat de exploitanten de vermelde partijen alleen toegang tot die gegevens geven die strikt noodzakelijk zijn om hun gegevensvraag in te vullen of hun respectieve taken uit te oefenen. Die gegevens zijn hierbij steeds toereikend, ter zake dienend en niet overmatig ten opzichte van de doeleinden waarvoor ze gebruikt zullen worden.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR